

Verslag van de thema-avond 'Energie en klimaat'

Spreekers: Geert Verstegen, MLvC, over de Omgevingswet

Claudia Beckers en Frank Ermers, beleidsadviseurs duurzaamheid en milieu van de gemeente Land van Cuijk, over de status van de Regionale Energietransitie (RES) en welke rol de gemeente in dit proces speelt en hoe zij die wil invullen

Johan van Krieken, senior partner energietransitie van Enexis, over het perspectief van deze netwerkbeheerder op de energietransitie: welke problemen zijn er, en waar liggen de mogelijkheden

Piet van de Koolwijk van het Cuijks Energie Collectief, over de route die dit collectief gevolgd heeft, en wat er van geleerd is

Plaats: de Jachthoorn te Sint Hubert

Datum: 22 juni 2022

Aantal aanwezigen: 57

Fons van Bommel, de gespreksleider, zet doel en opzet van deze avond uiteen en introduceert de sprekers.

De eerste spreker is Geert Verstegen, voorzitter van het Brabants Burgerplatform en vicevoorzitter van de Milieuvereniging Land van Cuijk. Hij schetst in het kort de Omgevingswet, die op 1 juli 2022 – na eerder al een aantal keren uitgesteld te zijn – zou moeten ingaan, maar wederom is uitgesteld (tot 1 januari 2023?). Deze wet komt in de plaats van 26 eerdere wetten, en beoogt de regels voor ruimtelijke projecten (als bedrijventerreinen en windmolenparken) en de leefomgeving (milieu, water, ruimtelijke ordening, natuur) te bundelen en te vereenvoudigen. Op zowel nationaal, provinciaal als gemeentelijk niveau worden omgevingsvisies ontwikkeld. De Nationale omgevingsvisie (NOVI) heeft 4 prioriteiten: 1) duurzame economie; 2) klimaat en energie; 3) sterke steden en regio's; 4) toekomstbestendig landelijk gebied (kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw). De provinciale omgevingsvisie wordt door elke provincie anders ingekleurd.

Voor ons van direct belang is de gemeentelijke omgevingsvisie. Met deze nieuwe wet worden de kansen voor burgers om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op de leefomgeving vergroot. Het is niet alleen meer aan de overheid om met plannen te komen, maar aan iedereen. Dus i.p.v. 'top down' ook 'bottom up'. Op de site van de overheid staat te lezen: "De nieuwe wet zorgt voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere

besluitvorming. Daarnaast wordt participatie bevorderd. Bijvoorbeeld door burgers en ondernemers zo goed mogelijk te betrekken bij de ontwikkeling van de leefomgeving.”

Die participatie is verplicht, maar.... vormvrij. Het is niet meer “nee, tenzij...”, maar “ja, mits”. Uiteindelijk moet er een omgevingsvisie liggen. Dat is meer dan een bestemmingsplan met een andere kافت. In de Omgevingsvisie moet “rekening gehouden worden met” de Europese principes: voorzorgprincipe, preventief handelen, bestrijding aan de bron en de vervuiler betaalt. En er is een motiveringsplicht. Om deel te kunnen nemen aan een dergelijk proces, is kennis nodig. Immers inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht.

Het uiteindelijke doel is om aan de nieuwe gemeenteraad een omgevingsvisie te presenteren voor het hele Land van Cuijk. Dat wordt een hele klus, waarbij het van belang is dat je in gezamenlijkheid probeert uit te gaan van bepaalde waarden. Er moeten criteria opgesteld en prioriteiten vastgesteld worden. Voordat we het gesprek aangaan over die gedeelde waarden, willen we eerst kennis delen. Daartoe worden er een paar bijeenkomsten gehouden. Dit is nodig om in samenhang een mening te kunnen vormen. De eerste bijeenkomst, op 21 oktober 2021, had als thema ‘water’. De tweede bijeenkomst, op 9 februari 2022, had als thema ‘gezondheid’. De derde bijeenkomst, op 20 april 2022, had als thema ‘landbouw en natuur’. Deze vierde bijeenkomst is de laatste.

De beide beleidsadviseurs van de gemeente Land van Cuijk vertellen over de Regionale Energie Strategie (RES), over hoe onze regio (naast het Land van Cuijk nog 9 gemeenten) die invult, wat de dilemma’s zijn en welke vervolgstappen de gemeente zet.

Na afloop van deze presentatie werden enkele vragen gesteld:

Welke projecten zijn er al gerealiseerd?

Bij het grootschalig plaatsen van zonnepanelen op daken (stallen, fabrieken) speelt de gemeente op het gebied van regelgeving nauwelijks een rol. Zonneparken daarentegen zijn wel aan de nodige regels gebonden; deze worden veelal door commerciële partijen gerealiseerd. De gemeente streeft er naar dat deze zonneparken voor 50% eigendom zijn van de omwonenden; als dat niet het geval is, moeten de eigenaren van die parken geld in een fonds storten.

Kan een organisatie als de Milieuvereniging Land van Cuijk inspraak hebben in de zoekgebieden?

Daarop konden de beleidsadviseurs geen antwoord geven, omdat dit elders bepaald wordt. Maar als burgerparticipatie belangrijk gevonden wordt, dan lijkt inspraak wenselijk.

Is het voor particulieren nog wel aantrekkelijk om zonnepanelen aan te schaffen?

Toch wel.

Hoe lang gaan windmolens mee, en zijn de wieken recyclebaar?

Vergunningen voor windmolens worden voor maximaal 25 jaar verleend, dus hopelijk gaan ze zo lang mee. De wieken zijn (nog) niet recyclebaar; is niet milieubewust, maar de opgewekte energie is wél milieuvriendelijk, en per saldo is het dus wél goed voor het milieu.

Vervolgens schetst Johan van Krieken van Enexis het perspectief van netbeheerder Enexis op de energietransitie.

De vragen na zijn presentatie:

Waar zijn de energiecentrales in dit verhaal?

De presentatie ging over het netbeheer. Maar toch een antwoord: zon en wind zijn de belangrijkste energiebronnen.

Het netwerk raakt vol. Waarom niet overstappen op waterstof(opslag)?

Er wordt onderzocht hoe waterstof in het netwerk kan worden ingepast. Maar wettelijk mag er momenteel nog geen waterstof getransporteerd worden.

Waar wordt de back-up gehaald als wind en zon niet voldoende zijn?

De back-up komt van de energieleveranciers.

Kunnen we de gasleidingen niet gebruiken voor (vervoer van) waterstof?

Wellicht, maar om waterstof te maken hebben veel meer zonneparken en/of windmolens nodig.

Transformatorhuisjes zijn ook een soort van landschapsvervuiling. Is daar wat aan te doen?

Laat er kunstenaars op los.

Na de pauze geeft Piet van de Koolwijk een presentatie over het Cuijks Energie Collectief (CEC). Dit collectief is opgericht om duurzame energie op te wekken, tot besparing te komen en voorlichting te geven. Hoe doet ze dat, en wat biedt ze?

De vragen na zijn presentatie:

Zijn er meerdere energiecollectieven in het Land van Cuijk?

Jazeker, en sommige heeft het CEC mee helpen oprichten, zoals recent in Holthees.

Kunnen andere dorpen zich aansluiten bij het CEC?

Nee, maar het CEC wil wel helpen in eigen dorp een collectief op te richten.

Tot slot worden er nog algemene, generieke vragen gesteld aan de sprekers:

Is het wel zinvol om daken van hallen of schuren vol te leggen met zonnepanelen, vanwege het gewicht?

Veel zonnepanelen op industriehallen kan soms niet i.v.m. gewicht. Zonnepanelen worden wél lichter, dus kunnen er steeds meer geplaatst worden.

Wat zijn de plannen voor windmolens in het Land van Cuijk? Er is nogal wat verzet tegen.

In de RES moeten nieuwe normen voor afstand tot woningen en voor geluid worden vastgesteld, en die normen zullen strenger zijn dan de oude. Bijvoorbeeld dat binnen een straal van 1 kilometer iedere inwoner moet instemmen.

Is het een idee voor het CEC om informatieavonden over bijvoorbeeld warmtepompen te organiseren?

Dit gebeurt al: de energie cafés.

Waar op de website van de gemeente staat informatie over zonneparken?

Nergens.

Waar worden de 16 windmolens in het Land van Cuijk, waarover gesproken wordt in de zoekgebieden, gebouwd?

Om onze bijdrage te leveren, moet de gemeente 16 windmolens of de nodige zonneparken, of een combinatie daarvan bouwen. De keus is nog niet gemaakt. Overigens zijn windmolens in het Land van Cuijk grotendeels onmogelijk i.v.m. radarbeelden Volkel. Eigenlijk alleen in de voormalige gemeente Boxmeer.

Kun je energieopslag ook realiseren op de knooppunten van het energienetwerk?

Dat kan, maar is geen taak van de netwerkbeheerder.

Gaat de gemeente participatie organiseren, of afwachten of er particuliere initiatieven komen?

In de participatieladder zitten veel treden. De gemeente moet op dit punt nog beleid ontwikkelen.

Is er wetgeving voor grootschalige opslag in accu's?

Dat is juridisch mogelijk.

We moeten van het gas af. Hoe gaat de gemeente dat regelen?

Dat is nog niet duidelijk. Maar op (zeer) korte termijn gaat dat niet gebeuren.

Tot slot wordt er op gewezen dat de mensen gratis energiecoaches kunnen raadplegen (via www.brabantwoontslim.nl).

De presentaties van de sprekers staan op de website van de Milieuvereniging Land van Cuijk: <https://www.mlvc.nl> onder 'Omgevingswet'.

24 juni 2022

Jan Reijnen, secretaris Milieuvereniging Land van Cuijk